
THE TZITZ & THE CHOSHEN

Models of leadership

The Weekly
TORAH
C?NTR?VERSITY

FEBRUARY 6, 2022
YU TORAH MITZION KOLLEL

פ' תצוה תשפ"ב

Rabbi Chaim Ozer Grodzenski

With the advent of rapidly changing events, the concept that only a Torah interpretation of *Klal Yisroel's* destiny has validity, required a new lexicon and the re-emphasis of an ancient tradition—how to define *hashkafa* questions, how to pose them and to whom, and how to heed the answers.

To understand what *Daas Torah* really is, to comprehend its singular process and outlook, one would need to live on that rarified spiritual plane. As Rabbi Eliyahu Eliezer Dessler, זצ"ל, described it, speaking of the Chofetz Chaim, Rabbi Chaim Soloveitchik and Rabbi Chaim Ozer Grodzenski, "I can tell you with certainty that even given the little that we understood of their greatness and comprehend of their wisdom, their discernment and sagacity were utterly astonishing. Their intellects literally plumbed the depths of the unfathomable, and certainly people like us could not comprehend their system of thinking and reasoning."²⁷

The Jewish Observer, May 1992

The Kohein Gadol: Symbol of Daas Torah

From a Eulogy for Rabbi Chaim Ozer Grodzenski זצ"ל
by Rabbi Yoseif Dov Halevi Soloveichik, Boston
Rosh Yeshiva, Yeshivas Rabbi Yitzchok Elchonon

(Printed in Hopardes, 14:7, 1940)

Two of the holy garments worn by the Kohein Gadol are given special emphasis by the Torah: the *Tzitz* and the *Choshen*.

Each of these vestments represents a different function that the Kohein Gadol fulfilled. The *Tzitz* was "holy to Hashem" and was worn upon the head, for it represented the Kohein Gadol as decisor of questions relating to individual holiness and purity. The Kohein Gadol would rule on matters of defilement and marriage, *kashrus* and monetary disputes and all individual concerns.

The *Choshen* rested upon the heart and it contained the names of every one of the *Shevatim*. With the *Urim V'tumim*, which was an integral part of the *Choshen*, the Kohein Gadol gave guidance for the issues facing the nation as a whole. To go to war or not; to react to an enemy's taunts, or to be silent; to call public meetings, or to remain still. These are the questions that only the heart that felt the pain of the nation could decide. These are the issues that only the sensitive soul of the Kohein Gadol could address.

For millennia, the rule was clear. The same Kohein who wore the *Tzitz*, who decided upon *mikveh* and *nidah*, the laws of *Shabbas* and *Yoreh De'ah*, also wore the *Choshen* and answered the questions of the nation as a whole. He decided the matters of war and peace, our relations with our neighbors, and set the national agenda and tone.

Only the Kohein, whose mind was saturated with the holy Torah of Rabbi

Akiva and Rabbi Eliezer, Abaya and Rava, the Rambam and the Raavad, the Rama and the Beis Yosef could also solve the political and national dilemmas of the nation. That very Kohein was the one to stand before kings, who knew when to speak softly and when to make demands, when to bend and when to be willing to give up life and limb.

In the last generation a wedge has been driven, for the first time, between the *Tzitz* and the *Choshen*, between the Gaon of the generation and its national leader. *Gedolim Yisroel* have been shoved into the corner to render judgments on "their" areas of expertise while self-professed "experts" lead the nation on matters of global concern.

This cannot be. There can be no heart devoted to the nation without the holiness of the *Tzitz*. And there can be no holiness without the overflowing and loving heart of the Kohein Gadol. The *Tzitz* cannot be severed from the *Choshen*. The *Choshen* must be carried on the same body that is crowned by the *Tzitz*.

The essence of Reb Chaim Ozer's mission was to join the *Choshen* and the *Tzitz* and to keep them unified forever. He was not only the great *posek* in all areas of *halacha*. He set the tone for national matters and fought with every fiber of his being for *Gedolim* to be the sole source of guidance. It is our holy duty to keep the *Tzitz* and the *Choshen* undivided by honoring the words of the *Gedolim* in all matters.

הפרדס - דברי הגות והערכה (1)

20 שנה יר הפרדס הברית

השתתפו בטקסים הרב יוסף ג'ארואוסקי, אייר ולקא ראנר, הרב אברהם כהנא סארן ישראל, הרב ר"א הלוי ספאלה, הרב אלי צבי וטרניקאווסקי, הרב יהונתן אבראמאוויץ, סראי לאס, סקסמאס, אלימלך ליבשיץ סרנסטרויט, הרב ר"א סילבר סטוכים להבריו סבנית סאנ"ל בער הישוב הישן של ארץ ישראל.

ישיבה שביעית, יום כ"ו צהרים
 הרב ר' אליעזר סילבר יו"ר.
 כישיבה זו נשמעו העצות סרנסטרויט, ונעשו החלטות סהכנסיה על כל הנוגע למעבד התורה ויהדות.

ישיבה שביעית, יום כ"ו בערב
 הרב ר' שמואל טרויטמן יו"ר.
 הרב טרויטמן סרבר על התפסיר של אנו"י ונורא לפני הכנסיה הצעת ועד הבחירות על ההחלט, אגודת ישראל" לשנה הבאה.

ישיבה שביעית, יום כ"ו בערב
 הרב ר' שמואל טרויטמן יו"ר.
 נשמעו נאוס כרבה והתחזקות לאגודת ישראל, סרבר רחבי"צ טרויטמן, סלואיסוויץ, הרב ר' יצחק יעקב כהנא לעווין ססוילעם סאסס, הרב ר' לוי יצחק כהנא סרנסטרויט, הרב ר' נחמדי הרין כהנא וייציק, סרנסטרויט, הרב יהונתן אבראמאוויץ סראלאס סקסמאס, הרב רבינכין סוילנה, הרב סשעון סרורוכטוביץ, הרב כניסון הלכערשטאס, הרב רש"ל לעווטמאן, סראק איילאנר, הרב חיים כהנא טינובורג, סיי נעספאלים, הרב עבי כהנא סגון יארק, הרב מ' עכסטיין סליוולאנר, הרב ארי' לוב סשטאשוויץ, הרב אברהם כהנא, הרב שלמה כהנא, סערמון אלוו, הרב כערמאן, והרב סרברו סליקעף סריו סאנא.

בחירות הנהלת, אגודת ישראל"
 הרב ר' אליעזר סילבר — נשיא
 סניי הנהלות: הרב ר' שלמה חיימאן, ראש ישיבה סתוכה תורה ודעה, טרויטמן; אדמו"ר הרב

הרב ר' יוסף דוב הלוי טרויטמן סמוסין יו"ר.
 סגנים לועד הפועל: סרנסטרויט, הרב ר' יצחק שיינדיץ הלוי ספאלה, שוקאנא, סר אהרן צבי אויוויקס, סניי סניפי.
 חבר ר' יהושע כוסיקל, יו"ר.
 סגנים לועד הפועל לנוו: יארק; הרב שרעא כהנא, ר"ר ראזענקער, סליוולאנר; סר לוי טרויטמן, לוי יארק.

ועד הפועל לנוו יארק והסביבה
 האדמו"רים: הרב רס"צ ראזענקער, (סאנקער רבי), טרויטמן; הרב ר' נחום סרנסטרויט (סניי-סניפי סקרי רבי); הרב ר"ש טרויטמן (סשטאשוויץ רבי), טרויטמן; הרב ר' וואל אייכענשטיין, (טרויטמן רבי), טרויטמן; הרב סרנסטרויט, הרב רש"ל הלוי פריס, הרב שמואל טרויטמן, הרב אלוו יונג, הרב רס"ס פאלאס, סרנסטרויט, הרב לוי יצחק כהנא, כניסון זאב טענדלעס, יעקב אייכענשטייל, סקנידיל טרויסון, יצחק אויוויקס ססראחל, אלימלך סרנסטרויט, כניסון הרש, הרב טרויטמן, הרב אלוו ראזענקער, האקל, הרב לעמאן, כראנס, הרב נח חרש, הרב אלטר וויליאמסון, נחמדי ליכטנר, אשר ראנר, יוסף פאנקל.

חברי ועד הפועל המרכזי לאמריקה
 הרב רח"ו קארב, שוקאנא; הרב רחבי"צ טרויטמן, (טרויטמן רבי), טרויטמן; הרב רח"ל כהנא קאפלאן, הרב רח"ל אלוווינג, הרב רח"ל קארמאן, הרב רח"ל זילבערבערג, הרב רח"ל שור, שובאנא, הרב רח"ל זילבערבערג, ווסטבורג, הרב ר' יעקב ישראל כערעקע, סליוולאנר, הרב נחמדי חרש כהנא וייציק, הרב שיינדיץ, הרב רש"ל לעווטמאן, ראק אויווינג, הרב כהנא סניי, סליוולאנר, הרב ששעון שוואב, הרב סוילא, סיכאלי, הרב אליעזר סילבר, הרב סמואל סליוולאנר, הרב יצחק יעקב כהנא לעווין, סוילעס, ססס, הרב אליעזר לעווין, דערשויץ, הרב סמואל כהנא סוילנר, הרב רוב"צ רבינכין, (דערשויץ סקרי רבי), הרב רח"ל טרויטמן (סליוולאנר רבי סיקאנא), הרב כהנא טרויטמן, (כאספאנקער רבי),

שנה יר
(חופשי בערות הברית)

(נוסד בשנת תרע"ג בפיליין) הברית ו'

הרש השר, תשי"א

הפרדס

קובץ רבני חדשי

יוסיע לאור כעת כשיקאנא

ישא סברותיו להגידו תורה ולהאדירה כבשתתמות נאנו ונדולו הרנו שלימ"א העורך וסו"ל

הרב שמואל אהרן הלוי סרנסטרויט

סליוולאנר רב ור"ם כוויטה ונדולו (טרויטמן)
 ונא"ר כששטאשוויץ (טרויטמן), ונא"ר כשיכאנא

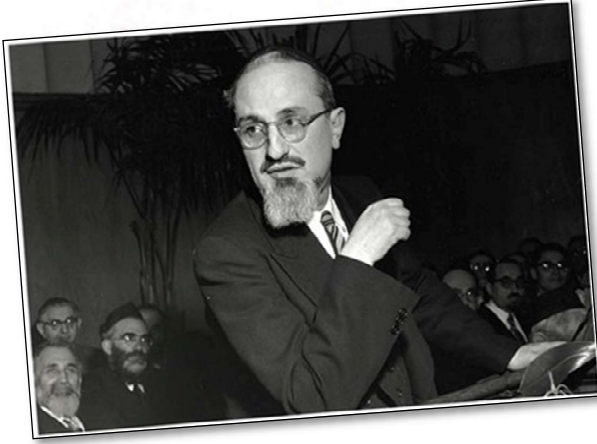
ס חיר, הפרדס" לשנה:
 בארצנו: 3 דולר בחו"ל: 2 דולר

העתק והוכנס לאינטרנט
HAPARDES"
www.hebrewbooks.org
 Rabbinical Monthly Journal
 Price—\$2.00 Per Year

Volume 14 October, 1940 Number 7

RABBI S. A. PARDES, Editor
 1220 Independence Blvd.
 Chicago, Illinois
 Phone: ROckwell 3230

Entered as second class matter November 15, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

אותו הכהן שהיה לבוש בציץ הקודש, שהי' מרצה על הטומאה, שהיה פוסק בשיעור כתמים ובמקוואות, בעירובין ובשר בחלב, היה נשאל באורים ותומים. **אותו הכהן** היה גם פוסק וקובע מסמרים להלכה בכל הבעיות החמורות של "אעלה או לא אעלה", של מלחמה ושלוש, של תקוה ויאוש, של יחסנו לאומות העולם ולשלטון.

אותו הכהן שמוחו היה ספוג קדושת התורה של ר' עקיבא ור' אליעזר, של אביי ורבא, של הרמב"ם והראב"ד, של הבית-יוסף והרמ"א, היה רואה ברוח הקודש פתרון כל השאלות הפוליטיות העומדות על הפרק, בכל הוויות העולם הזה, בכל התביעות הערות על הפרק, תמיד בלי הרף.

ישנה איגרת אחת מאנשי ריינוס לקדמון אחד: שאלה בהלכות טריפה ושאלה ביחס למשיח השקר. שתי שאלות הללו כרוכות זו בזו, דבוקות ומחוברות הנה – מי שידע לפתור את הראשונה ידע לפתור גם את השניה; מי שידע לפסוק בהלכות ריאה, ידע להורות גם בדיני סימני גאולה וסימני הגואל האמיתי, ולהבדיל בין משיח האמת ומשיח השקר. ומי שלא ידע את הראשונה, לא הורה גם בשניה.

הקו העיקרי באופיו של ר' חיים עוזר הוא שלחם בחרף-נפש על חיבורו ואיחודו של החושן עם הציץ; לא הסתפק בתפקיד של מורה הוראה באיסור והיתר בלבד, במקצוע של הציץ, אלא שימש גם בתור פוסק בתחומו של חושן המשפט. הוא ידע את הסכנה הצפויה בהשקפה מזויפת כמו זו שתארנו, הוא הכיר, שאם מנהיגים חדישים, הבועטים בתורה ומסורה, יחזיקו בחושן המשפט, אז יוליכו את העם עקלקלות. הללו אינם מכירים את

התעוררות, CHAZON ISH (2)

השיטה לעשות את התורה לחלקים שונים. הוראה באיסור והיתר חלק אחד והוראה בשוק החיים חלק שני, להיות נכנעים להוראות חכמי הדור בחלק הראשון ולהשאיר לחפש בחירתם בחלק השני, היא השיטה הישנה של המינים בירידת היהדות באשכנז אשר הדיחו את עם ישראל עד שהתערבו בגוים ולא נשאר לפליטה.

ההפלאה בין הוראת איסור והיתר להוראת הגדרים והגזירות, הפלאה זאת היא גילוי פנים בתורה, ומבזה תלמידי חכמים, ונמנן בין אלו שאין להם חלק לעוה"ב, ונפסלין לעדות.

(3) RAV MOSHE FEINSTEIN, JEWISH OBSERVER 12:9, 1977, PAGE 22

FOLLOWING THE LEAD OF THE Torah leadership in all matters – even those not directly governed by the rulings of the *Shulchan Aruch* – has always been a fundamental principle of Agudath Israel. Those who maintained: “What do they (the *talmidei chachamim*) know about politics? This is a field where we are better versed” – groups that set their policies in such a manner cannot be considered as being within the Torah camp.

One might well say that ignoring the advice of the *talmid chacham* is far worse than transgressing a *lav* (negative command) clearly expressed in the Torah. Whereas one may violate a command because he finds himself too weak to resist the insistent attractions of that which is wrong, at least he realizes that his action is wrong. By contrast, when one does not heed the advice of a *talmid chacham*, he denies the superior wisdom of the Torah personality. This is a far more serious breach.

This imperative applies to Klal Yisroel as a whole, as is recognized by Agudath Israel. Indeed, the administration of Agudath Israel consults with *Gedolei Torah*; it asks, it listens, and it acts in all matters in accordance with the advice that is rendered. This should be the guiding principle of every individual Jew, as well.

(4) “THE RAV AS COMMUNAL LEADER,” RABBI BERNARD ROSENSWEIG,
TRADITION 30:4, 1996

The Rav himself was a card-carrying member of Agudath Israel. In 1935, he travelled to Israel, for the first and only time in his life, to try out for the position of Chief Rabbi of Tel Aviv. He made a brilliant impression with his SHIURIM and lectures, but he was not elected. The reason that was given was that he was too young. The real reason was that his great-uncle, Rav Meir Berlin, vetoed him because of his Aguda credentials.

The Rav was the star of Aguda conventions, and people flocked to hear him. For example, when Rav Chaim Ozer Grodzensky died, it was the Ra who delivered a masterful eulogy over Rav Chaim Ozer at the Aguda convention. At that time, no one questioned the Rav’s credentials, and his Berlin doctorate was not a detriment to his honored position in the Agudath Israel hierarchy. However, in the forties, the Rav underwent a slow transformation, and by the fifties, he was a committed Religious Zionist. The Rav admits that his “links with Mizrahi grew gradually,” that he had his “doubts and reservations about the validity of the Mizrahi approach,” and that his decision ran counter to his family tradition.^[12] But the Rav made his decision firmly on behalf of Mizrahi. He was impressed by its achievements. He was convinced that “from the point of view of history, Religious Zionism had saved the honor of religious Jews.” It had created “a network of schools in which BNEI AKIVA YESHIVOT and HESDER YESHIVOT are the crown; it has insured the unity of the Jewish people by making matters of personal status answerable to the Rabbinate and excluding civil marriage.” The Rav recognized this and affirmed that without the pioneering efforts of Mizrahi, the “yeshiva world” could no have transplanted itself to the land of Israel in the aftermath of the Holocaust.^[13]

(5) THE RELIGIOUS ZIONISM OF RAV SOLOVEITCHIK: A SYNTHESIS OF TWO WORLDS, RABBI DR. AHARON RAKKEFET ROTHKOFF

Conclusion

Rav Soloveitchik was arguably the greatest exponent of Religious Zionism in the latter half of the 20th century and he travelled a long path to reach this position. By the 1930s, the Rav had become a fervent Agudist. This position stemmed from his family background and formative experiences in Europe and America. It took the war and subsequent establishment of the State of Israel to force the Rav to reevaluate his approach and come to the belief that the Agudah worldview was no longer tenable. He constructed a majestic Religious Zionism built on activism and the passionate desire to seek out G-d's guiding hand in the world. He became an ardent Zionist and a member of Mizrachi yet always maintained his independent view. Each decision he made was subjected to rigorous analysis and halachah was never subjugated in favor of Zionist sentiment.

His switch from Agudah to Mizrachi was a testament to his intellectual honesty and personal conviction. It was hard for the Rav to differ from his family, change his associations and uproot his worldview, yet he came to see this as a fulfillment of two fundamental religious obligations; the drive to attune with the will of G-d and the mandate to emulate G-d's creativity, to be an activist and make an impact in the wider world. Both the content and context of his Zionist philosophy have beautiful and powerful messages for us all.

(6) RAV ELIEZER SHACH, MIGHTAVIM U'MAAMARIM MI'MARAN HA'GAON RABBI ELAZAR MENACHEM MAN SHACH 4:320

גם קראתי את שאלתכם, במה שנודמן לידכם ספר "חמש דרשות" של הרב יוסף דב סולוביציק שיחי' מבוסטון, ובו קראתם השקפה אחרת לגמרי מכל מה ששמעתם בהישיבה, השקפה בדעת תורה, בכל מה שהתורה מקיפה, כל חיי עם ישראל בכלל בהנהגת הקב"ה, ובין חיי אדם הפרטי שלו, ואתם שואלים מה פשר דבר זה.

והנה, האמת שאף פעם לא ראיתי ספר זה עד זמן האחרון, ובדיוק כשקבלתי מכתבכם התענינתי לראות הספר, והגיע לידי ספר שהודפס לכבודו, בשם "כבוד הרב" שבו משתתפים רבנן קשישאי בארה"ב. והי' זה לפלא בעיני עד שהשגתי את הספר "חמש דרשות". ותמה אני איך עברו זה זמן שלא הגיבו על דבריו, שיש שם דברים שאסור לשומען וכש"כ להפיצן ברבים שילמדו הצעירים את דבריו, ומדשתקו רבנן שמע מיניה מסכימים, כגון להגות דברים ורעיונות מלב ולהכניסם בדעות השבטים שבטי י-ה. ואני שולח לכם את מה שהעליתי כעת בכתב, שיהי' כעין מחאה על דבריו, אף שיודע אני שיש בזה להאריך, אבל קשה עלי מאד הכתיבה. והוא רחום יכפר עון, תעיינו היטב מה שכתבתי.

דרשות הרב (7)

Scanned with CamScanner

הרבה פעמים - שאיננו אומר "קבלו דעתי". וכן היה רגיל לומר גם בעניני פסק הלכה וגם בעניני פוליטיקה.

ושמענו מהר"ר נחום לאם, שיח"י, שפעם נשאל רבנו על איזה ענין פוליטי, והשיב להרב השואל את דעתו בנדון. אח"כ חזר השואל ואמר - אזי הי'דעת תורה" של רבנו היא כך וכך, ותיכף הגיב רבנו ואמר בקפידא - לא אמרתי "דעת תורה", רק אמרתי שכן דעתי נוטה, והבוחר יבחר. וכמדומה לי שהבנת הדברים כך היא, שהעולם רגילים להשתמש בביטוי "דעת תורה" במובן של הכרעה מוחלטת, שאין רשות לשומע לדון או לחלוק בדבר, וזה לא היה דרכו של רבנו, כידוע ומפורסם לכל.

[נדבר מענין שמעתי מהר"מ גנק, שיחיה, ששמע פעם מרבינו שעד שהגיע לאמריקא לא שמע (באירופא) שישתמשו בביטוי הזה של דעת תורה:]

ודבר ידוע הוא שכמה מהתלמידים היו כ"כ נכנעים לרבנו מחמת גודל עצמת השפעתו עליהם מכח שיעוריו, שהיו כ"כ חזקים עד להפליא, עד ששאלו לו אם נכון הדבר שיפסיקו מלהניח תפילין בחושן משפט, ויפסיקו מלומר ב"ה לעולם (בתפילת ערבית), וכיוצא"ב, ולנהוג ככל הנהגות רבנו. והשיבם רבנו שלא ינהגו כן אלא שכל אחד ימשיך כפי מסורת משפחתו,³ כי רבנו רק היה מחשיב את עצמו כרבים (של תלמידיו) בלימוד והבנת הגמ', אבל לא בפסק הלכה, וכ"ש בעניני מנהגים - שכל אחד ואחד יש לו לנקוט כמנהגי בני משפחתו.

ובגמ' מצינו כמה פעמים היאך שרבנו הקדוש השתמש בביטוי "אומר אני", ולא מצינו ביטוי זה אצל שאר התנאים, ועמד על כך תגרי"י עניל בסי' בית האוצר, דהלא בסוף סוטה נזכר שמשמת רבי בטלה ענוה, הרי שידוע ומפורסם היה בענוותו, ומי'ט מצינו בגמ' בדוקא אצל רבי שחשתמש בביטוי שזכה שנודף הימנו קצת ריח של גאווה.

3. חוץ משיבה בסוכה בשמיני עצרת בחו"ל, שהיה טוען שהנהגת החסידים היא נגד דברי הגמרא לגמרי. [ועיין מזה בקונטרסו המיוחד של ידידי הר"ר אהרן משה שרייבער, ז"ל, וכן בנדון צורת קשר הדל"ת שבתפילין של ראש.

בשום פנים לעשות המציצה בפה. אך אני מאוד סבלני [טאלערעני'ט]. ואני ארשה לך לנהוג כדעה האחרת, אפ"י שאני חולק עליה. [ועיין משי"כ בסי' נפש הרב (עמ' רמ"ג).]

וכזה שמעתי פעם מהר"ר זבולון חרל"פ, שיח"י, שדיבר עם רבנו בנדון השתמשות במיץ ענבים לקדוש ולהבדלה, שהיו מן הגדולים שהיו סבורים שברכתו שהכל, וזוה כנוף מת שאין בו נשמה וכו', ונתעוררה השאלה בנדון ת"ח שתמיד היה חושש להחמיר כדיעה זו, וכעת נחלה ואסור לו לשתות יין, האם יקדש על הפת, או יבקש מאחד מבניו לקדש על היין, וכן בביה"כ"י שלו - שתמיד נהגו שהרב היה אומר את ברכת הבדלה, האם ימשיך להקפיד על היין בדוקא ויבקש מאחד מתבתי"ב שיאמר את ההבדלה, או שימשיך הוא לומר את ההבדלה, אלא שיקל להשתמש במיץ ענבים. והשיב לו רבנו שמסתמא בשעת הדחק שזכה כדאי לו לסמוך על דעת המקילים, וכמו שמצינו כמה פעמים בשולחן ערוך ובפוסקים הכרעות כאלו, להקל בשעת הדחק. ואחר שיחה ממושכת הוסיף לומר, שאצל סבו הג"ר חיים, אילו היה משוכנע באיזה ענין שכן הוא הדין - לחומרא, היה ממשיך להחמיר אפילו בשעת הדחק ג"כ. אך מנהג רוב הפוסקים תמיד היה כנ"ל, כפי המופיע בשו"ע, שלא להכריע בהחלט בפסקי הלכה. [ועי' בית יצחק, תשס"ג (עמ' ש"א).]

וכן שמענו בענינים פוליטיים גם כן, שכמה פעמים הכריע הגר"ח את דעתו, ולא הרשה שיעמדו הרבנים למנין להכריע נגדו. [והשוה מה שכתבנו מזה לעיל (עמ' רי"ט)]. והוא עפ"י דרכו של הגר"א הני"ל, שסבורים היו גדולים אלו שהצליחו לעשות הכרעה מוחלטת, אשר אין מקום כלל לנטות ממנה ימין ושמאל. ואילו רבנו היה רגיל לומר -

2. אכן דעת רבינו הייתה לחלכה שמ"ץ ענבים הנהוג אצלנו דינו כיון גמור, ומי שנהנה בשתייתו יותר מאשר משתיית יין ממש, יש להעדימו לארבע כוסות, ובע"פ שתהיה שתייה ערבה (כלשון הרמב"ם). אלא שלמצות קידוש, מן הנכון הוא להחמיר שלא להשתמש בו מפני שיטת הרמב"ם והטאוניס בין מבוטל. [ועיין כל זה באורך בספרו של ידידי הר"מ גנק, שיחיה, גן שושנים ח"ב (סי' כ"א).]

שם (8)

ליקוטי דרשות

אין הרוחות מעכבות, ואין הכיוונים מעלים ולא מורידים. ראינו את החדשה לא רק במערב אלא בארבע רוחות השמים. כנסת ישראל תפרץ ימה וקדמה, נגבה וצפונה, ותתפשט בכל הארצות. וגם כאן בארץ יהודה, ישמע באחרית הימים קול מצהלות עם עלו ושמח, החוגג את תחייתו ואת גאולתו. הנה ימים באים ואוכלסי ישראל ישוקקו כמשק גבים בשוקי ירושלים. עוד תגאל הארץ ותתקדש בדם וזיעת בונה ועובדיה; עוד יגלשו אשדות צבעי כרמים ופרדסים מצלעות ההרים, ועוד יפוזו גוני התחזית על כתפיהם.¹ עוד יחצב עם עורג לגאולה, מסובל חבלי משיח, אבני בנין מצורי וסלעי יהודה. ועוד תצלח הרוח על כנסת ישראל, רוכבת שמים וכובשת ארץ, ותתנבא. ומעבר לאוקיינוס, דרך מבוא השמש, על יבשת חדשה, בארץ רבת החופש והדרור, יעשה ישראל חיל, יפרה וירבה ויעצם מאד מאד; בין חומות גבוהות ונשואות, בצלם של מגדלים, מרקיעי שחקים, יפלפלו בהלכות יוחסין, ביני קדשים, טומאה וטהרה; שמה על גדות נהר הודסון יאמרו שמועות בשם ר"ג וחבריו, רבי יהושע וחבריו, וכו'; אל תתיאשו, נשיאי ישראל, מלכותכם, מלכות עולמים, תנצח את ממשלת זדון ואת מלכות הרשעה.

עוד הם מדברים, והנה שני עדים אחרים באו לבית הועד ובשורה כפיהם: ראינו את החודש בזמנו; גם אנו מקיימים את דברי כת הקודמת, שהרגישה במולד הלבנה; גם אנו ראינו את הירח העולה בשפירי שמי ישראל. אנו יודעים כי העם ילעג לנו ולחלומותינו, יתקלס בנו ובאוטופיה שלנו, ולא יראה את החדשה בליל עבודה. אבל, רבותינו, זיינים מומחים, גדולי האומה, האמינו לנו, כי עדותנו נכונה ואמיתית, תוכה רצוף חזון הרוח ומחזה הנפש. אין אנו בקיאים בחכמת האיציטגנינים וחשבונותיהם, ואין אנו יודעים איך להראות לכם את

1. דרשה זו נדפסה בשעתה בשנת תשי"ג ומענין שרבינו הזכיר פעם שבזמן שהיה בברלין היה מבקר מפעם לפעם אצל הגרי"ח עוזר בוויילנא, לשוחח אתו בדברי תורה, ופעם נסבה שיחתם על דבר אפשרות הקמת מדינה יהודית בא"י (אשר נושא זה היה עומד אז על הפרק), והראה לו רח"ע באצבעו על כף ידו, ואמר בוח"ל, כששער יצמח במקום הזה, אז תקום מדינה יהודית בא"י. כלומר, שהיה דבר כ"כ רחוק מן המציאות (בזמן ההוא), והגרחי"ע בדוקא היה מומחה גדול בעניני פוליטיקה.

(9) LEAVES OF FAITH VOL. 2, RABBI AHARON LICHTENSTEIN

Chapter 14

repository of all knowledge by asking, rhetorically: "Whence did Hazal know that the earth was forty-two times larger than the moon, and that the sun was approximately one-hundred-and-seventy times larger than the earth (as explained in the Rambam, *Hilkhot Yesodei Hatorah* 3:8), if not from the power of the Torah?"²⁴ In raising this question, he is wholly oblivious not only of the rudiments of astronomy but also of the fact that the selfsame Rambam explicitly states, with respect to these very issues, that they are beyond the pale of Hazal's authority:

Do not ask of me to show that everything they have said concerning astronomical matters conforms to the way things really are. For at that time mathematics were imperfect. They did not speak about this as transmitters of dicta of the prophets, but rather because in those times they were men of knowledge in these fields or because they had heard these dicta from the men of knowledge who lived in those times.²⁵

To my mind, the strain is palpable.

Nevertheless, I find the alternative view, that *gedolei Torah* are professional experts whose authority and wisdom can ordinarily be regarded as confined to the area of their technical proficiency, simply inconceivable. Our abiding historical faith in the efficacy of Torah as a pervasive, ennobling, informing, and enriching force dictates adoption of the concept of *da'at Torah* in some form or measure. Still, contrary to the historical course of the idea, I find it less applicable today than heretofore. At a time when many *gedolim* do not spring organically from the dominant Jewish community to whose apex they rise, and instead distance themselves from it, and when the ability to understand and communicate in a shared cultural or even verbal language is, by design, limited, the capacity of even a *gabai* to intuit the sociohistorical dynamics of his ambient setting is almost inevitably affected. And while the quasi-mystical element of *דעת תורה* always remains applicable, that, too, presumably is not wholly independent of circumstances.

These considerations bear directly upon our concerns. The limitations cited are of little relevance to the ability to deal with purely internal matters arising in the context of the traditional Jewish community. Hence, to the extent that one subscribes to the concept of *da'at Torah*, at least on the

Legitimization of Modernity: Classical and Contemporary 297

advisory, if not the normative, plane, and bearing in mind the fundamental distinction between *devar mizvah* and *devar ha-reshut*, one may regard it as currently in full force with regard to this sphere. However, the central issues concerning modern Orthodoxy and its legitimacy characteristically focus upon its relation to the outer world; and it is precisely at this juncture that the counsel of those least familiar with that world becomes less reliable. Hence, to the extent - admittedly, in dispute - to which the issues related to the legitimacy of modern Orthodoxy relate to *hashkafah* rather than Halakhah, and insofar as - again, admittedly only up to a point - the debate hinges upon judgment and implementation rather than upon axiological principles, the need for a contemporary legitimizing bulwark is mitigated significantly.

And yet, at bottom, I believe that it still exists, for both intrinsic and ancillary reasons. For one thing, some of the most controversial issues - *Torah u-madda* is a prime example - have clear halakhic import. Second, significant philosophic cruxes are matters of perennial debate, only partially bound to a reading of the modern map. Attitudes to *yishuvo shel olam* or the nature and scope of the Issakhar-Zevulun relationship awaited formulation in the time of the Rishonim no less than in our own.

These considerations aside, however, even if it were wholly licit to sever all links with contemporary *gedolim*, so as to rely instead upon selective, even if avowedly submissive, recourse to earlier authorities, such a course would be grossly mistaken; and this from both a personal and a communal standpoint. The statement attributed to Rav Israel Salanter that both *mitnagdim* and *hasidim* are in error, the former in thinking that they can do without a *rebbe*, and the latter in imagining that they have found one, is apt in this conviction - at least with respect to the former. A person, and not only the ordinary layman, needs a *gavra rabba*, to serve in part as a role-model if possible, and in part as a realization of what Whitehead called "the vision of greatness"; to lift one's sights and aspirations - extending the bounds of what he strives to achieve, and suffusing him with appreciation and admiration for what he senses he cannot achieve; to guide, on the one hand, and inhibit, on the other. This is not a matter of popular hagiolatry or Carlylean hero-worship. It is a spiritual necessity, all the more so with

our tradition, for which an *adam gadol* is the embodiment of the *mesorah*, and of *Torah she-b'al-peh*. Rava's statement, כמה טפשאי שאר אינשי דקיימי מקמי, ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבה, "How foolish are ordinary people, who rise in honor of a *sefer Torah* but do not rise in honor of a great person,"²⁶ makes the point succinctly. Of course, we are all awed and inspired by past masters, too; but the element of contemporaneity, that of והיו עיניך רואות, "But thine eyes shall see thy teachers," adds a dimension no one should readily abandon.

The communal factor is no less significant. Were modern Orthodoxy to divorce itself wholly from modern Torah authorities, the effect would be both desiccating and devastating. The movement would lose not only the vivifying power of the *gedolim* but the vibrancy of the Torah world within which they live and function. That world – if you will, haredi society in general – is open to criticism in many respects. But there is no doubting its vitality and its commitment; and from these, modern Orthodoxy has much to learn and draw. The present situation, marked by bifurcation, mistrust, and tension between the two communities, is deplorable enough, and is detrimental to both; after all, the haredim, for their part, have much to learn and draw from their modernist peers. But the chasm created by conscious retreat from recognition of any current authority would exacerbate matters greatly. Some may feel that they have little choice, that the alternative is the loss of spiritual identity. I do not agree; but let awareness of the magnitude of the prospective price provide a powerful stimulus for the development of indigenous Torah authority.

CS Scanned with CamScanner

II

... in the second